בלבבי משכן אבנה

שאל לבי

שאלות ותשובות

מהארכיון

שמיני תשפ"ב

[234]

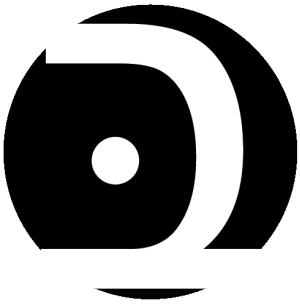

כח ההויה שמפריע את רציפות לימוד התורה _____ ב

מדוע נברא האדם בקטנות מוחין _____ ב

הכרת מבנה הנפש והתחושות הגולמיות _____ג

בענין ספרי הרמח"ל ויסוד הרוח _____ד

תלמיד שגלה, ברכת הדיוט, ואשר יצר_____ד

כיצד להיות בטוח בעצמו ולהיות דבק בחלקו שלו _____ ה

ביאור דברי חז"ל "כל אחד נכווה מחופתו של חבירו" _____ ו

כח ההויה שמפריע את רציפות לימוד התורה

לכבוד הרב, דרך שיטות מדיטציה שהרב כתב בספריו אני מרגש ב"ה שהגעתי להויה שלי. אני מרגיש את הויה שלי עמוק בלב ואני מרגיש הרבה תענוג מזה. בגלל שאני מרגיש קשר חזק עם הויה שלי, המצב הניטרלי שלי הוא לשים דגש על האני שאני מרגיש בהלב שלי. הבעיה היא שזה מפריע הרבה ללימוד התורה שלי. מתי שאני מנסה לחשוב בלימוד או לקרוא גמרא אני נמשך בחוץ מעולם המחשבה שלי להויה שבלב. הסיח דעת הזה לא נותן לי רציפות בלימוד. אם הרב יכול בבקשה לתת לי עצה בענין הזה. תודה רבה.

תשובה:

כאשר האדם זוכה להכיר את הוית נפשו ולחיות עמה בגילוי, אזי תנועת נפשו בנויה באופן של רצוא ושוב, מהויה למחשבה, וחוזר חלילה. ויתר על כן הויה, מחשבה, השקטה, וחוזר חלילה. שכמו שיש יום ולילה, ער וישן, תנועה קבועה. כן יש תנועה תדירה של הויה, מחשבה, השקטה.

נצרך לקלוט צורת חיים חדשה פנימית. שכמו שבחיצוניות האדם נושם ונושף וחוזר חלילה, וזהו גופא הרציפות, כן בעולם הפנימי, תנועה מהויה, מחשבה, השקטה, וחוזר חלילה, זהו הרציפות השלמה.

וככל שדבק בהויה כן זוכה לחכמה מאין תמצא, אור נפלא ועצום של חכמה.

מדוע נברא האדם בקטנות מוחין

שלום הרב, תהיתי מדוע הקב"ה ברא את האדם בקטנות מוחין. למה אין לנו יכולת הבחנה ברורה ושיקול דעת ואפילו מבחינה רגשית יש הרבה יותר יציבות כשמתבגרים. הרי אם היינו נולדים אן רוכשים זאת בגיל מוקדם היו נמנעים כל כך הרבה עבירות, ההחלטות היו מושכלות ויכולנו לעמוד יותר כנגד לחצים חברתיים וכדומה.

תשובה:

תחילת יצירתו של אדה"ר יציר כפיו של הקב"ה נברא בדעה שלמה, וביום בריאתו היה מהותו וגדר דינו כגדול.

אולם כאשר אכל מעץ הדעת שמעורבים בו טוב ורע, נכנס למהלך חדש, מהלך של קטנות הדעת מכח הרע שבאכילתו.

ומכאן ואילך, אצל כל אדם משעה שנגנר ויוצא לאויר העולם, יצר רע, "לפתח חטאת רובץ". ולעת"ל שיתוקן חטא זה נאמר שידעו אותי מקטנם ועד גדלם.

הכרת מבנה הנפש והתחושות הגולמיות

לכבוד הרב שליט"א. קודם יישר כח על כל מה שהרב נותן מזמנו היקר להפיץ תורת הנפש, שכולנו כה זקוקים ליותר הבנה ומודעות בתחום הזה, דברתי עם הרב אחרי השיעור, לגבי תחושות שחוסם הרגשה בעולם הפנימי, הרב אמר שצריך להתחיל בנקודה ברורה כמו שילד מתחיל עם אלף בית. רציתי להסביר יותר. כעת אני שומע הסדרה 'דע את עצמך', הרב מסביר איך לראות עצמינו באור חיובי וכדו' ונותן דוגמאות איך שכל הסיבות להרגיש שלילי לא צודקות, ע"י כמה פנים שעצם האדם הוא רק טוב, והרע איננו עצם האדם, והנה הדברים מועילים חלקית אצלי כשאני מתבונן בהם, על הרגשות השליליות הגלויות שאני מרגיש, אבל תמיד אני חש תחושות רעות, גולמיות כבדות וחסומות, שאני בכלל לא מרגיש מה טיבה של אותם תחושות, אני לא מרגיש אותם בצורה חיה, אני רק חש שמשהו מפריע לי בתת מודע, בלי שום ביטוי, כאב עמוק ומר.

כשהייתי בישיבה למדתי באופן מאד קיצוני, מעל ומעבר מהכוחות שלי, כל ההתנהגות שלי היה בדרך מלחמה עם עצמי, הייתי לוחם עם עצמי יומם ולילה, עם הדחקת כל הצרכים הגשמיים ורגשיים שלי, עד שנחלתי מזה תקופה ארוכה, והוצרכתי ע"י עצת הרבנים ורופאים להפסיק הלימוד, היום אחרי עליות וירידות אין קץ, בניתי בס"ד בהדרגה בצורה הרבה יותר מבוסס ואמיתי, ואני לומד בכולל ב' סדרים, ואני נהנה מאד מהלימוד ורואה הרבה ס"ד, ומתחבר ב"ה הרבה יותר להתוה"ק, אמנם נשאר עדיין חסימה מאד חזקה לרגשות, אמנם כ"ז אני משער בשכל, אבל קשה לי להתחבר להתחושות שלי בפרט שזה קשור לעבר. השאלות הם:

א. מהו הדרך להחיות תחושות גולמיות ולהרגיש ולחיות אותם בפרט מהעבר שכבר נשכח במודע?

ב. האם הרב יכול לציין לי איזה מקום שהרב עוסק בזה ובספה"ק שעוסקים בזה?

ג. האם טוב לי לעסוק עכשיו בדע את עצמך, או אולי להתחיל ממה שהוא אחר? תודה רבה

תשובה:

א. הדרך היסודית והשורשית היא להכיר את צורת מבנה הנפש מתוך בירור איזה יסוד מתוך ארבעת היסודות עיקרי אצלכם ואיזה שני. ולפ"ז לברר את צורת מהלכה של הנפש, ועי"ז ניתן להבין מה מניע את התחושה הגולמית בכללות, ולפ"ז בפרטות.

והיינו שיש להתבונן מה יכול להניע כזו תחושה, ואח"כ להתבונן בתוך האני הפרטי מה נגלה ולו ניצוץ קטן, ועי"ז יש פתח להתרחב.

לדוגמא. פעולה באופן קיצוני פעמים רבות נובעת מיסוד האש המכלה ש"כל זה איננו שווה לי", וכאשר האדם מודע לכך אזי כאשר הוא מרגיש "כאב עמוק ומר", ראשית עליו להיות מודע מה מהותו כנ"ל, ולפי"ז איך לאזנו ולתקנו.

ב. לעת עתה אין העיקר להתעסק עם העבר, אלא להכיר את שורש סיבת הכאב שנעוץ במבנה הנפש בעיקר.

ג. ראוי לעסוק בסוגיית ארבעת היסודות, לברר מהו היסוד העיקרי אצלכם ואזי ללומדו באופן יסודי, ולברר את מבנה הנפש הפרטית, כנ"ל.

בענין ספרי הרמח"ל ויסוד הרוח

א. הרב אמר בתשובה שספרי הרמח"ל מכוון ליסוד הרוח, כיון שכל מהלך הרמח"ל מבאר איך תנועת כל הבריאה מכוון ליחוד ה', וזהו בחינת יסוד הרוח. אז לפי"ז לכאורה גם ספר מסילת ישרים הוא מכוון ליסוד הרוח. אבל קשה לי, דהא אמר הגר"א שהספר מסילת ישרים הוא עיקר הספר לכל כלל ישראל, אבל לפי מה שהרב מבאר, זה נכון רק לגבי אלו שיש להם יסוד הרוח, אבל מי שחלש ביסוד הרוח שלו אינו יכול לעבוד בדרך זו (עכ"פ בהתחלת דרכו). וא"כ איך אמר הגר"א שהספר זו לכל א' מישראל, לכאורה ספר המסילת ישרים מתאים רק למי שעיקר יסודו הוא רוח.

ב. וגם קשה לי בכלל איך ספרי הרמח"ל הם כנגד יסוד הרוח. בשלמא ספר דרך ה' ודעת תבונות, שהם ספרים המבארים איך הכל מגיע ליחוד ה' (ושזהו תנועת כל הבריאה), אבל ספר מסילת ישרים לכאורה מכוון ליסוד העפר, כיון שהוא סדר של עליה שלב על גבי שלב. ולמרות שהרב מבאר בפירושו על ספר מסילת ישרים ששייך קפיצה ודילוג בדרגות אלו, מ"מ עיקר מהלך הספר מסילת ישרים בנוי על סדר של מדרגות, בנין הקומה שלב ע"ג שלב, שהוא מדת יסוד העפר. אולי לא הבנתי נכון את דברי הרב.

תשובה:

א. קו ימין מים, קו שמאל אש, קו אמצע, רוח. והאמצע מאזן ומחבר את כולם. והבן שהדרך הכללית נמצאת בקו אמצע, והדרכים הפרטיים בצדדים, ימין ושמאל.

ב. זהו יסוד הרוח שמניע תנועה מראשית לאחרית באופן מסודר, והיינו עפר שברוח.

תלמיד שגלה, ברכת הדיוט, ואשר יצר

שלום וברכה לכבודו. שמעתי מאיש אחד 3 רעיונות, אשמח אם כבודו יוכל לומר לי האם הם אמת או לא.

א. בגמרא (מכות י.) "תלמיד שגלה מגלין רבו עמו". ואולי אפשר לומר "גלה" לשון גילוי, לכן תלמיד שנגלה לו מדרגה מסוימת או חידוש תורה או כל פרט אחר מצד הגילוי זה מכוון "שמגלין רבו עמו" כלומר בגלל שרבו עמו, כלומר מקושר לאותו "רבו" שזה הולך על צדיק חי או מת שהוא מחובר אליו. והתועלת הנוספת חוץ מגילוי היא שיוכל לא להתגאות אותו תלמיד.

ב. בגמרא (מגילה טו.) "לעולם אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך". ואולי אפשר לשאול למה

"קלה בעיניך" הרי את הברכות שומעים כשמברכים מישהו. אבל כמו שכתב הרב דסלר זצ"ל, ראיה היא ידיעה, וידיעה היא התקשרות כידוע. לכן שהדיוט מלשון שתי מילים הד ודיוטה, שההד הוא מדרגה פחותה מהקול ודיוטה פירוש קומה לכן שאותו אדם שנראה בעיניך במדרגה פחותה מברך אותך תדע שהקול שלו יוצא ומשתלשל מן הדבור העליון ככתוב בספרים ואז לא תהיה "קלה" שכן זהו קל–ה' היורד ומשתלשל עד האדם ההדיוט לברכך.

ג. בסוף ברכת אשר יצר אומרים "רופא כל בשר ומפליא לעשות". ואולי אפשר שברכה זאת היא מסוגלת לפקוד עקרים ועקרות שכן האות ה' היא עניין של הולדה כידוע משרה אמנו וכשאומרים "רופא" ומכוונים להחליף את האות א' שהיא בחינת בכח והאות ה' שהיא עניין בפועל (אותן מוצאות הפה) בחינת הולדה יוצא "פורה" כל בשר ועוד שהמילה "כל" הולך על היסוד וההשפעה ולכן "ומפליא לעשות" ודאי, שכן בדרך הטבע אי אפשר שתהיה הולדה אבל מעל הטבע בחינת פלא (אלף) אפשר.

תשובה:

א. אמת בדרך רמז. וכל גלות מפני שהסתיר את הגילוי, וכאשר נתקן בגלותו אזי נהפך מגלות לגילוי.

ב. הדיוט בגימט' דל לשון שפל, ולשון דל עיני למרום, הגבהה, להתבונן היכן שורשו.

ג. כח ההולדה פרו ורבו. רופא - א - פרו. מרפא את הפרו. ושורש הריפוי ע"י ההארה, רופא, אור–פ. ואזי נתקן מדת הדין, אלקים, העולה פ"ו. רופא, אר–פו. ונתקן החרון אף. רופא, אף–רו.

כיצד להיות בטוח בעצמו ולהיות דבק בחלקו שלו

אני נעלב מאוד בקלות ואכפת לי מה שאחרים חושבים. בדרך כלל אם מישהו אומר לי מילה חריפה אני מרגיש שהוא לא אוהב אותי וזה מפריע לי הרבה. לפעמים, כשאני לומד, אפילו שאני מרגיש מצוין לגבי הלימוד שלי, אם מישהו אומר לי מילה חריפה זה הורס לי את כל שאר הסדר. כל פעם שזה קורה, לא רק שאני נעלב, אלא אני גם מתחיל לחשוב לעצמי שאני כשלון, אין לי כשרונות, ואני לא יכול לפעול כלום.

אני יודע שזה לא נכון, וכשאני מרגיש בסדר אני מרגיש מצוין ויודע את ערכי ומה אני יכול להשיג.

אני לא תמיד הייתי ככה. בעבר הרגשתי בטוח ושמח שמישהו חולק עליי. ואם הם הוכיחו לי שטעיתי, קבלתי את זה בשמחה. אני רוצה לחזור לזה. אני רוצה להרגיש בטוח בלי קשר למה שאחרים אומרים לי, כדי שאוכל לשרת את כלל ישראל ולעשות מה שאני יודע לעשות טוב. האם הרב יכול להציע קצת עצה?

בנוסף, מבוסס על מה שכתבתי, האם יש ספרים, או מהרב או מאחרים, שהרב היה ממליץ, באיזה סדר מיוחד?

תשובה:

יש לבדוק את סיבת השינוי שחודדה הרגישות, האם מתוך התעלות של עדינות או מתוך חויה שיצרה קושי רגשי. אם כפי הצד השני יש לטפל בחויה זו.

אם אולם הדבר נובע מעדינות יש לבנות עולם פנימי עשיר, ולהכנס ולצאת לחוץ ברצוא ושוב, וכל פעם שיש פגיעה לחזור לעולם הפנימי. וזה מקל מעט.

כמו כן יש לבנות חוזק כללי בנפש, כגון של עקשנות וכדו', ועי"ז מתחזק הקושי הנובע מיסוד העפר. ועי"ז יש לנפש מחד עדינות ומאידך תוקף פנימי.

יתר על כן ככל שהאדם דבק "בחלקו שלו", ויתר על כן בעצם הנפש, כן מתפעל פחות מזולתו.

ביאור דברי חז"ל "כל אחד נכווה מחופתו של חבירו"

א. מה פירוש המשפט "נכווה מחופתו של חבירו", הרי העולם הבא הוא עולם שכולו טוב ללא רע.

ב. ה' ברא את האדם להיטיב עמו, ושזה יהיה טוב מושלם, ולכן יש את זמן העבודה. מה ההבדל בין אדם רשע שאחרי שיהיה בגיהנם וכיוצ"ב גם הוא יגיע לעולם הבא, לבין אדם שהיה שומר תורה ומצוות. האם ההבדל הוא רק שהוא יגיע ע"י יסורים והוא לא? ומה ההבדל בין אדם שהיה לומד תורה שבע שעות ביום לבין אחד שהיה לומד עשר?

תשובה:

א. יעויין מהרש"א (ב"ב, ע"ה ע"א, ח"א), וז"ל, לפי שיש לכל צדיק וצדיק שום מעלה ומדרגה בשום מצוה שאין כן לחבירו, וכו', וכל אחד מהם נכוה מחופתו של חבירו, ר"ל נכוה בשום דבר מצוה מה שאין בו ויש לחבירו.

ותכלית כך שעי"כ ישתוקק לחלק חבירו. וכמ"ש בשפת אמת, שאמרו (תענית, לא, ע"א) שעתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים וכל אחד ואחד מראה באצבעו שנאמר ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה קוינו לו ויושיענו וגו'. וביאר השפת אמת שכל אחד יורה באצבע על אופן השגתו וילמדה לאחרים. וכיון שכל צדיק נכווה מחופתו של חבירו ומשתוקק לה עי"ז רוצה וחפץ ללמדה מחבירו.

וביאור מהות "נכווה" יעוין באוהב ישראל (ליקוטים חדשים), וז"ל, אע"פ שאין שם קנאה ותחרות, לא שיקנא אותו על גודל השגתו, רק שיקנא אותו מפני מה לא עבד הוא את השי"ת בעוה"ז בעבודה כזאת.

ובאמת דקדקו חז"ל ולא אמרו לשון קנאה אלא לשון "נכוה". וביאורו כנ"ל שחושק באופן הגילוי אלוקות שנגלה לזולתו. ועל ידי זה המחול כולם משיגים יחדיו, כמ"ש בליקוטי מהרי"ל (ויצא), וז"ל, להבין מהו ענין המחול הזה וכו', דמחול הוא עיגול, וידוע שבעיגול כל החלקים שווים, ואין חלק אחד שחשוב מחבירו.

ב. היסורים מזככים את חלק הרע ומסירים הקליפה. אולם חיבור לאור הקדוש אור השכינה הוא כפי ריבוי מעשיו מדותיו וחכמתו וכדו', הן בכמות והן באיכות.

והבן שישנם ב' בחינות בבריאה. א. קו היושר, ומצד כך יש לכל אחד עולם לעצמו, מדרגה לעצמו, כקו שיש עליון ויש תחתון. ב. עיגול, מחול, ושם כולם שווים. ומדין הקו יושר כל אחד "נכוה" מחופתו של חבירו. אולם מדין העיגול כל אחד משיג את חלק כולם, כי כולם נכללים יחדיו.

לקבלת העלון השבועי בדוא"ל,
וכן מקבץ שאלות ותשובות לפי סדר הפרשיות,
יש לשלוח בקשה לכתובת:

info@bilvavi.net

[לקבלת העלון השבועי והשו"ת דרך **הפקס**, יש לשלוח בקשה למספר הפקס 03-548-0529]

לבירורים בנושאי "בלבבי משכן אבנה" ניתן לפנות למערכת באופנים הבאים:

טלפון 052-763-8588 ▪ **פקס** 03-548-05294 ▪ ת.ד. 16452 ירושלים מיקוד
info@bilvavi.net ▪ 9116302

שיעורי מורינו הרב שליט"א מופיעים ב"קול הלשון"
ישראל 073.295.1245 | USA 718.521.5231